

दिनांक 27/02/2018 कोकण विभागातील वेटलँड संदर्भात पाणथळ तक्रार निवारण समितीच्या बैठकीची १३ वी टिपणी
मा. विभागीय आयुक्तांच्या अध्यक्षतेखाली, विभागीय आयुक्त यांचे कार्यालय कोकण भवन, सीबीडी बेलापूर, नवी मुंबई.

१.मागिल बैठकीचा आढावा.

अ.क्र	विषय	झालेली चर्चा व घेण्यात आलेला निर्णय	कार्यवाही करणारी यंत्रणा	शेरा
१	जुन्या तक्रारीचा आढावा १) श्री. विनोद पुन्शी व इतर (Complaint Regarding Destruction of Wetland behind NRI complex in sector 60 Nerul, New Mumbai)	समितीने सिडको यांना अहवाल सादर करण्यास सांगितले.	सिडको	सिडको याच्याकडून अहवाल प्राप्त
२	श्री. स्टॅलिन डी Complaint Regarding Destruction of Wetland, Goregaon (East) Mumbai.	या तक्रारी संदर्भात प्राप्त झालेल्या जिल्हाधिकारी मुंबई उपनगर यांच्या अहवालानुसार ही जागा पाणथळ नसून कृत्रिमरित्या केलेल्या खड्ड्यात साचलेले पाणी आहे. सदर जागेवर कोठेही कांदळवन नाही असे बैठकीमध्ये सांगितले. परंतु श्री. स्टॅलिन डी यांनी जिल्हाधिकारी मुंबई उपनगर यांच्या अहवालावर आक्षेप व्यक्त केला की, सदर क्षेत्र हे नैसर्गिकरित्या तयार झालेले पाणथळ आहे. त्यावर समितीने श्री. स्टॅलिन यांना त्या जागेचे Geo-Co-ordinates (GPS Reading) या संबंधी माहिती घेण्यास सांगून सदर क्षेत्र हे NWIA वेटलँडमध्ये येते किंवा येत नाही, येत असल्यास आवश्यक ती कार्यवाही तहसिलदार बोरीवली यांना करण्यास सांगण्यात येईल असे सांगितले.	जिल्हाधिकारी मुंबई उपनगर, तहसिलदार बोरीवली.	श्री. स्टॅलिन डी यांनी दिलेल्या Geo-co-ordinates 19.1485233 N 72.8904589 E पहाणी नुसार सदर क्षेत्र हे NWIA वेटलँडमध्ये येत नाही. Based on portal mrsac.maharashtra.gov.in/wrd
३	श्री. रोहित जोशी :- (स्वामी समर्थ मार्ग,कोपरी ठाणे,पुर्व)	या तक्रारी संदर्भात ठाणे महानगरपालिका यांनी त्यांच्या दि.29/01/2018 च्या अहवालानुसार डेब्रीज हटविण्याची कार्यवाही पूर्ण झाल्याचे सांगितले. परंतु पन्हा 2.5 हेक्टर जागेवर डेबीज टाकण्यात आल्याचे महानगरपालिकेच्या प्रतिनीधींनी सांगितले. त्यानुसार समितीने पाण्याच्या भरतीच्या प्रवाहाच्या (Tidal Flow) दिशेने व्यवस्थितरित्या डेब्रीज हटविण्यासाठी 2 आठवड्यात सदर जागेवरील काम पूर्ण करण्याच्या ठाणे महानगरपालिका यांना सूचना दिल्या व तेथील जागेवर ठाणे वन विभागाच्या मदतीने कांदळवनाची लागवड लवकरात लवकर करण्याचे आदेश दिले आहेत.	ठाणे महानगरपालिका	-

४	श्री. फ्रान्सिस डिसोजा:- (मौजे भुईगांव सर्वे क्र. 220)	श्री. फ्रान्सिस डिसोजा यांच्या तक्रारी संदर्भात तहसिलदार, वसई यांनी मागील दि.21/12/2018 च्या बैठकीमध्ये अहवालानुसार दिवाणी न्यायालयास स्थगिती उठविण्यासाठी दि.12/06/2017 रोजी विनंती केलेली आहे व त्याची पुढील सुनावणी दि. 12/01/2018 अशी होती या संदर्भात कोणतीही माहिती प्राप्त नसल्याने आणि या बैठकीत जिल्हाधिकारी पालघर यांच्याकडून कोणीही प्रतिनिधी उपस्थित नसल्याने समितीच्या अध्यक्षांनी सदस्य सचिवांना तहसिलदार वसई यांना पत्र पाठवण्यास सांगितले की, पुढील बैठकीपूर्वी या तक्रारी संदर्भात केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल आणि संपुर्ण माहितीसह उपस्थित राहण्याचे आदेश समितीने दिले आहेत.	जिल्हाधिकारी, पालघर	-
५	श्री. अनंत दत्तात्रय पाटील :- (मौजे भुईगांव सर्वे क्र. 220)	श्री. अनंत दत्तात्रय पाटील यांच्या तक्रारी संदर्भात तहसिलदार, वसई यांनी मागील दि.21/12/2018 च्या बैठकीमध्ये अहवालानुसार दिवाणी न्यायालयास स्थगिती उठविण्यासाठी दि.12/06/2017 रोजी विनंती केलेली आहे व त्याची पुढील सुनावणी दि.12/01/2018 अशी होती या संदर्भात कोणतीही माहिती प्राप्त नसल्याने आणि या बैठकीत जिल्हाधिकारी पालघर यांच्याकडून कोणीही प्रतिनिधी उपस्थित नसल्याने समितीच्या अध्यक्षांनी सदस्य सचिवांना तहसिलदार वसई यांना पत्र पाठवण्यास सांगितले की, पुढील बैठकीपूर्वी या तक्रारी संदर्भात केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल आणि संपुर्ण माहितीसह उपस्थित राहण्याचे आदेश समितीने दिले आहेत.	जिल्हाधिकारी, पालघर	-
६	New Link Road Residence Forum, Dahisar West :-	जिल्हाधिकारी मुंबई उपनगर यांनी त्यांच्या दि.30/02/2017 च्या पत्राद्वारे उपलब्ध मुख्य वनसंरक्षक कांदळवन यांच्या अहवालानुसार सदर जागेवर माती भराव केला असून कांदळवनाची तोड झालेली असून समितीने जिल्हाधिकारी मुंबई उपनगर यांनी पॅन इंडिया पर्यटन प्रा. लि यांच्यावर ई.पी.ए. 1986 अंतर्गत गुन्हा दाखल करण्याच्या सूचना दिल्या व तेथील जागेत कांदळवनाची झाडे लावून या जागेचे restore करण्याचे आदेश दिले. सदर जागेचे restore करण्यासाठी येणारा खर्च पॅन इंडिया पर्यटन प्रा. लि. यांच्याकडून वसूल करण्याचे आदेश दिले.	जिल्हाधिकारी, मुंबई उपनगर.	-

७	<p>धीरज परब:- ईमेलद्वारा प्राप्त अर्ज</p>	<p>श्री. धिरज परब यांच्या तक्रारी संदर्भात समितीने मिरा-भाईंदर महानगरपालिका यांना एक महिन्याची मुदत अतिक्रमण हटविण्याचे आदेश दिले होते. त्यानुसार काही प्रमाणात अतिक्रमण हटविण्यात आल्याचा अहवाल देखील त्यांनी सादर केलेला आहे. उर्वरित अतिक्रमण हटविण्याचा अहवाल अद्याप प्रलंबित असून श्री. धिरज परब यांनी दिलेल्या तक्रारीचे ठिकाण आणि कार्यवाही केलेल्या जागेचे ठिकाण यात फरक असल्याचे समितीने सांगितले त्यामुळे योग्य जागेचे ठिकाण जाणून घेऊन तेथील अतिक्रमण व डेब्रीज हटविण्याचे आदेश समितीने मिरा-भाईंदर महानगरपालिका यांना दिले व त्याचा लेखी अहवाल सादर करण्याच्या सूचना दिल्या.</p>	<p>आयुक्त,मिरा-भाईंदर महानगरपालिका.</p>	<p>तक्रारीमध्ये नमूद केलेल्या क्षेत्राचे अतिक्रमण हटविणे प्रलंबित असून मीरा भाईंदर महानगरपालिके कडून लेखी स्वरूपात स्पष्टीकरणाची आवश्यकता आहे.</p>
८	<p>श्री. नंदकुमार पवार:- (बाळकुम, कशेरी, काल्हेर, अंजूर दिवा)</p>	<p>या तक्रारी संदर्भात अतिरिक्त जिल्हाधिकारी, ठाणे यांनी सद्यस्थितीची पहाणी करून FIR दाखल केली असल्याचे निवासी जिल्हा अधिकारी, ठाणे यांनी मागील बैठकीत सांगितले होते. या तक्रारी संदर्भात मागील बैठकीमध्ये समितीने निवासी उप जिल्हाधिकारी, ठाणे यांना त्यांचा अपेक्षित अहवाल मागीतला होता, परंतु अद्याप त्यांच्या कडून कोणताही अहवाल प्राप्त झालेला नाही त्यानुसार समितीने त्यांना एका आठवड्यात त्यांचा अंतिम अहवाल प्राधान्याने सादर करण्याच्या सूचना दिल्या आहेत.</p> <p>सदर क्षेत्रावर झाडे लाऊन सदर जागा Restore करण्या संदर्भात चर्चा करण्यात आली. जिल्हाधिकारी ठाणे यांच्या प्रतिनीधीने समितीला सदर क्षेत्र हे काही दिवसा अगोदरच वन विभागाकडे ताब्यात देण्यात आलेली आहे असे सांगितले. सदर क्षेत्र सरकारी जमीन असल्याने अध्यक्षांनी वन विभागाला तेथे झाडे लाऊन तेथील जागा Restore करण्यास सांगितले. सदस्य सचिव यांनी सदर क्षेत्र वन विभागाच्या ताब्यात देण्या अगोदरच तेथे डेब्रीज टाकण्यात आल्याचे सध्यःस्थितीत डेब्रीज हटविण्याचे काम कोण करेल असे समितीला विचारले. अध्यक्षांनी सदर क्षेत्र हे ज्या कोणाच्या ताब्यात असेल तो तेथील डेब्रीज हटवून त्या जागेवर झाडे लाऊन सदर जागा Restore करण्याचे काम करेल. त्यानुसार त्यांनी ठाण्यातील वन विभागाला सदर जागेत झाडे लावून जागा Restore करण्यास सांगितले.</p>	<p>जिल्हाधिकारी ठाणे, ,उपवनसंरक्षक ठाणे</p>	<p>-</p>

९	श्री. ऑल्विन विन्सॅट राॅड्रीगज :- (मौजे बोळींज , स.न. 390 ता. वसई जि. पालघर)	सदस्य सचिवांनी समितीला सांगितले की, मा.सर्वोच्च न्यायालयाच्या आदेशानुसार river streams हे वेटलॅन्ड यांदीतून वगळण्यात आले आहे. तसेच वेटलॅन्ड नियम 2010 नुसार Paddy fields हे वेटलॅन्ड व्याख्येत या क्षेत्राचा समावेश नाही. समितीने सदरचे क्षेत्र NWIA या यादीतील वेटलॅन्ड मध्ये येते किंवा नाही ? यांची पाहणी करणेबाबत आदेश दिले होते. समितीने सदस्य सचिवांना विचारणा केली की, सदर जमीनीचे क्षेत्रीय कर्मचाऱ्याकडून GPS co-ordinates रिडींग प्राप्त झाल्यावर सदरचे क्षेत्र NWIA या यादीतील वेटलॅन्ड मध्ये येते किंवा नाही हे तपासण्यास सांगितले.	जिल्हाधिकारी, पालघर आणि सदस्य सचिव	सदस्य सचिवांनी श्री. ऑल्विन वि. राॅड्रीगज यांना दुरध्वनीद्वारा चर्चा करून सदर जागेचे योग्य Geo-co-ordinates ची माहिती देण्यास सांगितले आहे. परंतु अद्याप Geo-co-ordinates ची माहिती अप्राप्त आहे.
१०	श्री. नंदकुमार पवार :- Water reclamation at Bhandup,east opposite menon college. (स्थळ:- भांडूप (पूर्व), मुंबई)	समितीने जिल्हाधिकारी मुंबई उपनगर यांना चौकशी करून पुढील बैठकीमध्ये या संदर्भात अहवाल सादर करण्यास सांगितले.	जिल्हाधिकारी मुंबई उपनगर	-
११	श्री. रेजी अब्राहम, अध्यक्ष, युनायटेड असोसिएशन. चारकोप कुंभारकला प्लॉटबाबत	या संदर्भात सदस्य सचिवांनी ही तक्रार मुंबई कांदळवन समितीकडून पाणथळ समितीकडे वर्ग करण्यात आली असल्याचे सांगितले. समितीने जिल्हाधिकारी, मुंबई उपनगर यांना सदर क्षेत्र हे NWIA यादीतील वेटलॅन्ड क्षेत्र आहे किंवा नाही हे तपासून त्याचा अहवाल पुढील बैठकीमध्ये सादर करण्याच्या सूचना दिल्या आहेत.	जिल्हाधिकारी, मुंबई उपनगर आणि विभागीय वन अधिकारी, कांदळवन संधारण घटक मुंबई,	श्री. रेजी यांनी दिलेल्या Geo -co-ordinates 19.207,72.818 व 19.204, 72.819 च्या पहाणी नुसार सदर क्षेत्र हे NWIA यादीतील वेटलॅन्डमध्ये येत नाही. Based on portal mrsac.maharashtra.gov .in/wrd
१२	श्री. नंदकुमार पवार:- Distruction and reclamation of mangroves and Wetlands at Dronagiri Node, Uran.	ही तक्रार जिल्हाधिकारी रायगड यांना पुढील कार्यवाही पाठविण्यात आली आहे.	जिल्हाधिकारी, रायगड आणि सिडको	-
१३	इतर विषय	समितीच्या अध्यक्षांनी दि.21.12.2017 च्या बैठकीमध्ये सर्व जिल्हाधिकाऱ्यांना असे सुचित केले की प्रत्येक जिल्हयातून त्या वन विभागाशी सल्लामसलत करून कमीत कमी एक अशी योग्य त्या वेटलॅन्ड क्षेत्राची निवड करावी जी जैवविविधतेने व पर्यावरणीयदृष्ट्या महत्त्वाची आहे.जेणेकरून स्थानिक नागरीकांच्या सहाय्याने वेटलॅन्ड क्षेत्र पर्यटन स्थळ (Eco-Tourism) म्हणून विकसीत करता येईल. परंतु यावर कोणत्याही जिल्हयातून योग्य वेटलॅन्ड निवडण्यात आली नसल्याकारणाने समितीने सर्व जिल्हाधिकाऱ्यांना दोन आठवडयात योग्य वेटलॅन्ड निवडण्याचे आदेश दिले आहे		सर्व जिल्हाधिकारी

Website द्वारा प्राप्त तक्रारींचा आढावा

अ.क्र	विषय	झालेली चर्चा व घेण्यात आलेला निर्णय	कार्यवाही करणारी यंत्रणा	शेरा
1	श्री. ब्रिजेश शर्मा - KW1 मौजे नवघर, सर्वे नं. 265/2,4 व 266/1 आणि 267/2 मुंबई उच्च न्यायालय यांचे आदेश (स्थळ:- मिरा-भाईंदर जि. ठाणे)	<p>या तक्रारी संदर्भात सदस्य सचिवांनी या तक्रारी संदर्भात समितीला माहिती दिली आणि जिल्हाधिकारी ठाणे आणि आयुक्त मिरा-भाईंदर यांना आवश्यक त्या पुढील कार्यवाहीसाठी पाठविण्यात आली आहे.</p> <p>अ) समितीने उप आयुक्त मिरा-भाईंदर यांना विचारणा केली असता त्यांनी पहाणीकेल्यानुसार तेथे सदर जागा ही पाणथळ क्षेत्र नसून ते CRZ ने बाधित नसल्याचे सांगितले. समितीच्या अध्यक्षांनी सदर क्षेत्र हे NWIA मध्ये येते किंवा येत नाही, याची चौकशी करण्यास सांगितले. सदर क्षेत्र NWIA मध्ये येत असल्यास त्याचे Wetland (Conseration & Mangement) Rule, 2010 अंतर्गत संरक्षण केले जाईल. सदर क्षेत्र जर NWIA मध्ये नसल्यास कांदळवन असून (Not Mention in NWIA) ही तक्रार या समितीकडून जिल्हाधिकारी ठाणे यांना वर्ग करण्यात येईल असे सांगितले.</p> <p>ब) तसेच सदस्य सचिवांनी या वर चर्चे दरम्यान फक्त एक Single Geo-Co-ordinates असल्यामुळे पाणथळाच्या exact boundary तपासणे हे फार अवघड (कांदळवनाच्या क्षेत्रावर) असल्याचे सांगितले.</p>	जिल्हाधिकारी ठाणे आणि आयुक्त मिरा-भाईंदर महानगरपालिका	<p>तक्रारदाराकडून मिळालेल्या Geo - co-ordinates 19.300590 N 72.877573 E च्या पहाणी नुसार सदर क्षेत्र हे NWIA यादीतील वेटलॅन्डमध्ये येत नाही. Based on portal mrsac.maharashtra.gov .in/wrd</p>
2	अज्ञात व्यक्ती - KW2 Lots of trucks dumpers dumping the red clay in Mangrove. (स्थळ:- सेक्टर-23 घनसोली, नवी मुंबई)	<p>सदस्य सचिवांनी ही तक्रार जिल्हाधिकारी ठाणे यांना पाठविली आहे असे सांगितले. या तक्रारी संदर्भात चर्चे दरम्यान उप आयुक्त नवी मुंबई महानगरपालिका यांनी सदर क्षेत्र सिडको यांच्या क्षेत्रात येते असे सांगितले. अध्यक्षांनी सिडको यांना या संदर्भात विचारणा केली. त्यानुसार सिडको यांनी सदर जागा कांदळवन क्षेत्र नसून सदर जागेवर 50 मीटर Buffer Zone मध्ये कोणीतरी अज्ञात व्यक्तीने डेब्रीज टाकण्यात आले असल्याचे सांगितले. तसेच कांदळवन जागेच्या 5 मीटर अंतरावर रस्त्याच्या पलिकडे 30 मीटर अंतरावर हे डेब्रीज टाकण्यात आले असून ती जागा पाणथळ नसल्याचे सिडकोच्या प्रतिनिधीने सांगितले. अध्यक्षांनी सिडको यांना सदर जागेवरील डेब्रीज हटविण्याचे आदेश दिले आहेत. समितीने सदर जागेची योग्य माहिती (Exact Location, GPS co-ordinate, Photographs etc.) नसल्याचे निदर्शनास</p>	सिडको	-

		आणले तसेच या संदर्भात कोणालाही केलेल्या कार्यवाहीचा विरोध असेल तर त्यांनी सदर क्षेत्रावर जाऊन स्वतः तपासणी करण्याबाबत सांगितले. या तपासणी दरम्यान काही आढळयास त्यांनी या संदर्भात आवश्यक ते दस्तऐवज समितीसमोर सादर करावे.		
--	--	---	--	--

Website द्वारा प्राप्त नवीन तक्रारी

अ.क्र	विषय	झालेली चर्चा व घेण्यात आलेला निर्णय	कार्यवाही करणारी यंत्रणा
1	तक्रारदार श्री. सचिन देसाई Complaint ID No- KW3	Website द्वारा तक्रार प्राप्त दि.12/02/2018 - विषय :- Illegal construction of Skywalk in Dhamapur Lake (स्थळ :- धामापूर ता. मालवण जि. सिंधुदुर्ग)	जिल्हाधिकारी सिंधुदुर्ग आणि उप वनसंरक्षक सावंतवाडी
2	तक्रारदार श्रीमती मिनल देसाई Complaint ID No- KW4	Website द्वारा तक्रार प्राप्त दि.12/02/2018 - विषय :- Petrol boat is being run at Dhamapur Lake . (स्थळ :- धामापूर ता.मालवण जि.सिंधुदुर्ग)	जिल्हाधिकारी सिंधुदुर्ग आणि उप वनसंरक्षक सावंतवाडी
3	तक्रारदार श्री. अक्षय पाटील Complaint ID No- KW5	Website द्वारा तक्रार प्राप्त दि.12/02/2018 - विषय :- Illegal mangrove cutting (स्थळ :- विटावा ता. जि. ठाणे)	जिल्हाधिकारी,ठाणे उपवनसंरक्षक ठाणे आणि महानगरपालिका ठाणे

इतर नवीन प्राप्त तक्रारी

1	श्रीमती श्वेता भट	Email द्वारा तक्रार प्राप्त दि.06/02/2018 Destruction of mangrove behind Hiranandani , Kavesar, Thane.	जिल्हाधिकारी, ठाणे आणि उपवनसंरक्षक, ठाणे
2	तक्रारदार श्री. स्टॅलिन डी	Email द्वारा तक्रार प्राप्त दि.15/02/2018 विषय :- Illegal dumping on wetlands along JVLR and Eastern express highway (स्थळ :- जोगेश्वरी विक्रोळी रोड, मुंबई)	जिल्हाधिकारी मुंबई उपनगर आणि विभागीय वन अधिकारी, कांदळवन संधारण घटक मुंबई.

